eSEIS – eesti samblike e-infosüsteem

Tartu Ülikool » Ökoloogia ja Maateaduste Instituut » botaanika osakond

Milleks ja kuidas samblikke uurida?

TARTU ÜLIKOOL
1632
ökoloogia ja maateaduste instituut

Tartu Ülikoolis on samblikke uurivad inimesed koondunud lihhenoloogia töörühma, vt võrgusait aadressil http://www.eseis.ut.ee

KOLM PEAMIST TÖÖSUUNDA:

- LIHHENISEERUNUD SEENTE SÜSTEMAATIKA JA FÜLOGENEETIKA
- SAMBLIKE ÖKOLOOGIA
- SAMBLIKEGA SEOTUD RAKENDUSLIK TEGEVUS

IGAPÄEVASED TEGEVUSED:

a. Välitööd nii Eestis kui mujal; välitööde käigus registreeritakse liikide esinemine, ohtrus või katvus uuritaval alal või analüüsiruutudes, vajadusel kogutakse samblikke kaasa

b. Kogutud samblikueksemplaride määramine stereo- ja valgusmikroskoopidega ning nende herbariseerimine

c. Laboritöö – samblikuainete määramine õhukese kihi kromatograafia meetodil; seenkomponendi DNA eraldamine ja uurimine

d. Andmete analüüs nii fülogeneesi kui statistiliste programmide abil

e. Tulemuste avaldamine teaduskonverentsidel ja -ajakirjades, aga ka populaarteaduslikus vormis

I SUUND – LIHHENISEERUNUD SEENTE SÜSTEMAATIKA JA FÜLOGENEETIKA

Eesmärk – parandada olemasolevat süsteemi, piiritledes arenguloliselt põhjendatud perekondi ja liike ning leides nende omavahelisi sugulussuhteid. Peamiselt oleme tegelenud kottseente hõimkonna lapiksamblikuliste (Parmeliaceae) sugukonnaga. See rühm sisaldab ligi 80 perekonda ja u 2800 liiki, mis kõik kuuluvad samblikke moodustavate seente hulka. Arengupuude analüüside materjaliks on samblike seenkomponendist eraldatud DNA järjestused.

Lapiksamblikuliste arengupuu (Divakar jt 2015 järgi); esile on tõstetud perekonnad helksamblik ***Cetrelia***, rebasesamblik ***Vulpicida*** ja habesamblik ***Usnea***, mida oleme viimastel aastatel fülogeneetiliselt uurinud.

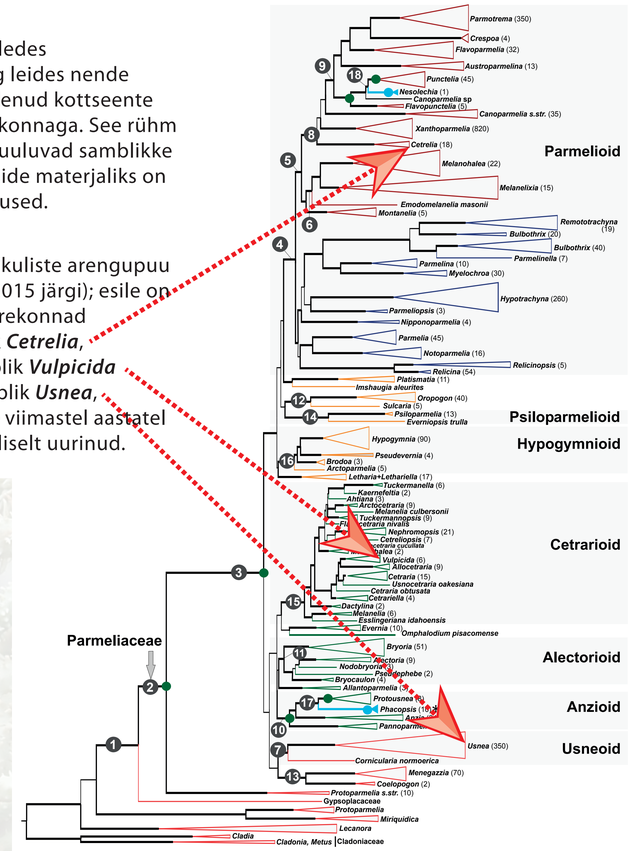

II SUUND – SAMBLIKE ÖKOLOOGIA

Eesmärk – uurida, millised liigid kasvavad erinevates kasvukohtades, miks nad just neis kooslustes esinevad ning millised tingimused neid mõjutavad

a. Samblikud metsas

b. Samblikud poollooduslikes kooslustes – puisniitudel ja loopealsetel

c. Samblikud muudes kooslustes, nt parkides ja liivikutel

III SUUND – SAMBLIKEGA SEOTUD RAKENDUSLIK TEGEVUS

a. Eesti samblike nimekirja koostamine ja uuendamine igal aastal (vt eSEIS); sisaldab praegu (koos nn lihhenikoolsete – samblike peal ja sees kasvavate – seentega) 1176 liiki, neist 952 liiki on samblikud, 193 liiki on lihhenikoolsed ning 31 liiki on saprotroofsed, kuid samblikele fülogeneetiliselt lähedased seened

b. Liikide määrajad raamatutena, interaktiivsetena internetis ja pihuseadmete rakendustena

c. Pildigaleriid samblikest, liikide levikukaardid

d. Koolitused samblike tundmaõppimiseks

e. Looduskaitsealane tegevus – samblike inventeerimine kaitsealadel; projekt "Vähetuntud elurikkus" (2013–2016), mille tulemusena valmis 226 kaitsealuse, ohustatud ja vääriselupaikade tunnusliigi (või neile väliselt sarnase) sambliku digitaalne liigileht